

poštne tiskovine. Ker so nekateri poštni uradniki v Celovcu ob sprejemu delali ovire, pri-tožil se je pri poštnem upraviteljstvu, pri poštnem ravnateljstvu v Gradcu, da, celó pri trgovinskem ministerstvu, in dobil je dovoljnega zadostila in pravice svoji narodnosti. Tudi na potovanju po Slovenskem je na postajah govoril milo materinščino, zato so ga napadali židovski čas-niki. A ostal je zvest!

Vestno je opravljal svoje krščanske dolž-nosti in sam — kakor smo slišali — nagibal pa navajal k temu tudi svoje podložnike. Lep dokaz nabožnega mišljenja je, da je podaril cerkvi Matere Božje na Sveti gori pri Gorici ubrane zvončke pri božji službi s svojim vre-zanim imenom. Še dandanes se rabijo v tej cerkvi pri velikem oltarju. Kot rojen bližnji sosed te božje poti je rad prihajal v to slavno Mari-

jino svetišče, pa tukaj vselej molil prav vspod-budno in se védel ponižno.¹⁾ Vdeleževal se je vseh dobrodelnih naprav in podpiral kot ud mnogo slovenskih družb. Družbi sv. Mohorja je bil dosmrten ud.

Andrej Komel pl. Sočebčan je umrl dne 12. listopada l. 1892. v Gradcu za rakom na jetrih, star 64 let. Ostal je bistrega duha in uma do zadnjega trenutka, umrl kot veren kato-ličan, in 14. listopada so ga pokopali z vojaško svečanostjo, v spremstvu obilo rodoljubov, zapu-stivšega v mnogih, mnogih srcih hvaležen spo-min, na pokopališču sv. Petra v Gradcu. V miru počivaj, blagi avstrijski in slovenski vojak! Tvoji vzgledi pa naj vnemajo rojake, da hodijo po Tvojih stopinjah!

¹⁾ Prim. „Slovenec“ štev. 270., l. 1892. Listek.

Sotrudnikom „Dom in Svet“-a.

Pozdravljeni, bratje po krvi,
Sorodni po duhu, po deli,
Ki delate zdaj in ki prvi
Za list ste se živo razvneli!
Pozdravljam te, list plemeniti, razvnet,
Ki kažeš nam dom in odpiráš nam svet!

Veselja zažiga občutek
Slovenskega lista mi knjiga;
V molitvi rojeni osnutek
Do zgradbe velike se dviga,
Gospod podeli naj mu rast in oblast,
Saj Njemu se dviga in domu na čast!

Zasije nam lepša bodočnost,
Napočita pokoj in zloga,
Saj pridnost, ljubezen, odločnost
Sotrudnikov spremlja vsakoga.
Zatorej pozdravljam sotrudnikov krog:
Za vzvišeno delo nagradi vas Bog!

„Napredek“ — slobodna beseda
Odmeva naj v šumnem prepiru!
Umetalnost lepa in veda
Živita naj v zlogi in miru!
Kot zvezdi obzorja sijajta na boj,
Sovražnikov hudih odganjajta roj!

Nikdar do svetišča modrice
Vihar se strastij ne pririni,
Napuha, zavisti, krivice —
Nje pravi bojé se naj sini!
Ljubezen jih vodi in geslo veljaj:
Ne sodi, da sojen ne bodeš kedaj!

Anton Medved.

Silvestrova noč:

Po hribih se in dolih bliska sren,
Na nebu lunin zrè pogled meglen,
Po oknih mraz čarobno rože spleta,
Obhaja človek noč poslednjo leta.

To hipi so svečani. — Živo duh
Odpira in zapira vid in sluh;
Zavesa se noči pred njim odgrne,
Na sliko s čudom se okó obrne.

Na stolu vzvišenem — čegav obraz?
O tvoj, vladar stoletij, sivi čas!
Kakó mu plameni oko globoko,
Zakliče in mogočno dvigne roko.

Devce tri se zgrnejo pred njim.
,Govôri, kralj!‘ „Slušajte, kaj velim!
Odkar živi in vlada moje lice,
Povsodi zveste meni ste družice.

Nagiblje h koncu trudnemu se vek,
Zapoje skoro z line zvonov jek;
Povejte torej pred menoj, gospodom,
Kaj ste storile med človeškim rodom!‘

Pokloni prva se pred njim tedaj;
V očeh leskeče môten ji sijaj,
Na bok opira se ji roka leva,
Prezirnost usta blede jej osmeva.

,V početek sem prodrla vseh stvari,
V osrčje zemlje, solnca, lune sij;
Življenja moč se vspenja v vednem boji,
Razum v najvišjem sveti se razvoji.

Osnula sem naukov milijon,
Napredna in slobodna tesnih spon.
Trudila sem se sama, sebi sami
Vsigdar največ zaupala med nami.

Kar iz navdihov tajnih se rodi,
Óstani v srci, to resnica ni;
In česar moja duša ni umela,
Da ni resnično, svetu sem velela.

Zato me teši zadnji leta dan,
Trudila sem se mnogo — ne zaman.⁴
Devica druga se ozrè na kralja,
Odeva cvetno-pisana jo halja.

Po vratu padajo ji kite las,
Ohlapno krilo ji objema pas,
Razkošna lica nje lepota krije,
Oko ji palno, ljubohlepno sije.

,Naslajala srcé sem in duhá,
Poslanka jaz iz višjega svetá.
Kar lepega v prirodi sem uzrla,
V mamljivem blesku sem očem odstrla.

Zemljanom je moj genij posvečen,
In vendar sama sebi sem namen.
V sedanjost naj, v preteklost davno gledam,
Izvora svojega se ne zavedam.

Različen mi prisojajo poklic
Glasovi krepki mojih dveh družic.
Veleva prva mi: „Resnico kaži!‘
Veleva druga: „Srca dvigaj, blaži!‘

Poslednja stopi pred kraljevi stol,
Na čelu se pozna ji skrivna bol.
Pokriva jo kot zarja svetlo krilo,
Na kralja se ozrè bolestno — milo.

In vendar nosijo nadzemski mir
Oči, pogledov najčistejših vir.
Na licih se ji zložno menja, čita
Zavest odločna, skromnost plemenita.

,Ko je posinil z neba prvi zor,
Jaz videla, o kralj, sem tvoj izvor.
In ko je prva duša zadrhtela,
S plamenom žarnim sem jo jaz razvnela.

Kraljestvo dolgih vekov, sinjih dalj
Kot meni — dal je tebi večni kralj.
Kar ti objemaš, stvorjeno je bilo,
Kar jaz, nikdar se v tebi ni rodilo.

Z močjo vrojeno vekomaj za Njim,
Ki bitja je ustvaril vsa, dehtim,
Vsa srca vodim po stezah kreposti
K izvoru, koncu src in vse blagosti.

A ker je zemlja dol solzá in tog,
V človeku iskro je zanetil Bog,
In rahlo mu srcé je v prsi vsadil,
Da tudi sam resnico bi si gradil.

Bajalna pesem zvèni mu na sluh,
Po vzorih lepih mu hrepèni duh,
In česar svet ne daje mu telesni,
To v višji luči čaraj svet nebesni.

Družici dve podal mi je v pomoč,
Da bi razganjali obup in noč.
Če tudi slušno sta obleko slekli,
Gospá sem jaz, a oni moji dekli.

Ne gane ju slovesni moj ukaz,
Podirata skrivaj, kar zidam jaz.
Izvor, oholo svoj namen tajita,
Ki v večnem stvarniku se jasno svita.

Zató krepostij pada svètli grad,
Zató obup izliva v srca jad,
In še trpela družba bo brez boga,
Dokler med nami ne napači zloga.⁴

Na stolu vzvišenem se strese čas,
Temà skrbij mu leže na obraz;
Na rame vrže osivele kodre,
Devicam tihim dé besede modre:

„Človeški bode zarod prerojen,
Vtopite v mojih se besed pomen!
Sloboden je le Bog v brezkončnem carstvu,
Sloboden, kdor živi v njegovem varstvu.“

* * *

Meglò in noč predrl je žarek čist,
Posvetil mi na knjige stare list.
Naslova sem besede bral čveterere:
Umetalnost in veda v svitu vere.

Anton Medved.

V božični nôči.

„Slava Bogu na višavah,
Mír na zêmlji ljudém!“
Blažena noč božična,
Spet te uživat grém.

Tiho, svečano na zemljo
Sije zvezdá milijon;
Milo zapoje v cerkvi
Selski polnočni zvon.

„Sin? Imela ga nisem.
Toda, kaj se mi zdi?
Davno že v hladni zemlji
Tvoja mati leži.

Dvajset je let minilo —
Z doma sem hitel — kam?
Sreče iskat in kruha,
Kaj bi me bilo sram!

Kake spomine vzbujá?
„Ure mladostne, na vas,
Ko sem v čistem veselju
Sveti obhajal čas.

Urno hiti na grôbe!
Blizu cerkvenih vrat
Siva mati je tvoja
Legla na veke spat.

Staro sem mater zapustil,
Grôbni očetov pomnik,
Blòdil po svetu in zabil
Starišev ljubljenih slik.

Kočo že gledam pred sabo,
V sobi še luč lesketá.
Ali po tolikih letih
Mati me pač spozná?“

Zabila ni te do smrti.
Zabil le ti si njé;
Vse ti je odpustilo
Matero blago srcé.“

* * *

Zabil, a ne za vedno,
Vračam nocoj se domov
Mater pozdravit jokaje,
Znance in ródni krov.

Starka pri medli sveči
Bere iz bukev nocoj.
„Tukaj imaš me, mati,
Sin se povrnil je tvoj!“

Pesem iz cerkve poslušá
Ptujec na grobu nem:
„Slava Bogu na višavah,
Mír na zemlji ljudem!“

Anton Medved.

„O vanitas!“

Ko meni bi vzrastle peroti,
Ljudem ne ostal bi na poti,
Na kvišku bi vzletel ko misel
In v sinjih višavah obvisel.

In gledal bi mnoge zarode
V oblasti le jedne usode,
Ki razne si tvorijo dobe,
Iz zibel potujejo v grobe.

In gledal iz sinje višave
Goré bi, doline, planjave
In cvetje suhó in zelenje
In šumno človeško življenje.

Za njimi na kolu bežeča
Vrti se pozemeljska sreča,
Zdaj onega grli, zdaj téga,
In moti zemljane in bega.

Na veke v višavah bi visel,
Le v jedno zatopil se misel,
In misli pošiljal bi jeke:
„O vanitas!“¹⁾ svetu na veke.

¹⁾ T. j. „O puhlost!“

Anton Medved.